

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Lafontaine, August.; af A. Lafontaine ; oversat
af Chr. Georg Høst.

Titel | Title:

Brøde og Straf

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : M. Joh. Sebbelow, 1802

Fysiske størrelse | Physical extent:

40 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

26

Lafontaines
Brøde og Straf

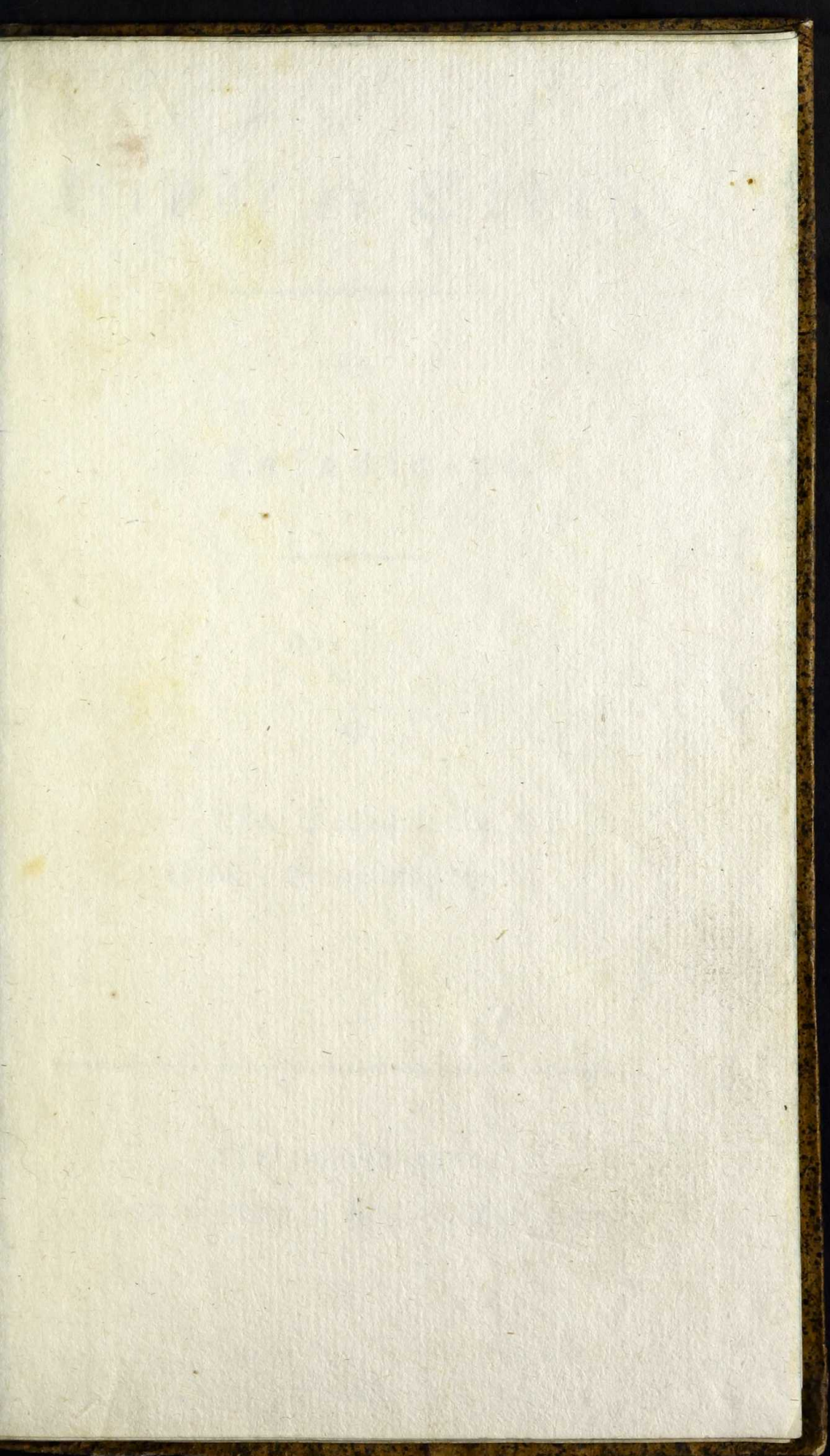
58. - 444.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021276058

Brøde og Straf.

Af

A. Lafontaine.

Oversat

af

Chr. Georg Høst.

Copliſt i Generaltoldſammeret.

Kjøbenhavn 1802.

Trykt og forlagt af M. Joh. Sebbelow.

1801

18

1801

1801

18

1801

1801

Rejren ved Marburg Sept. 1760.

Nun Dieblikke har jeg til Raadighed, min Ven!
— Hertug Ferdinand og hans Brodersøn, Arveprindsen, holde os saaledes i Ande, at jeg forekommer mig som en Araber, der Intet kjender uden at angribe, sejre eller flye. Fra Rhinen til Weseren, fra Weseren til Rhinen — og hvad der er det besynderligste, midt under alt det lovsynge vi fra Morgen til Aften den store Konge, og forbande, Du veed nok hvem, som tvinger os til at staae ligeover for den Konge, ved hvis Side vi gad sejret. Sid Du rolig i dit Kollegium, og misund os ikke. Det Hele er intet andet end at vi om Sommeren dandse efter Kanonerne og Trommernes djævelske Musik, og om Vinteren i de Stæder, hvori vi kantonere, give Baller, og Musiken til begge maae de stakkels Indvaanere betale.

At vi ikke ret vide hvorfor vi her slaae hinanden ihjel, er en Smaating. Har man nogen sinde vidst det? Vren er vort Kald. Store Gud! Og i Winterquartererne den Fornøjelse, der dog oftere forekommer mig som en anden, og, jeg torde næsten sige, grusommere Maade at dræbe paa. Giv endelig min gode ædle Risot den Forsikring, at jeg ingen Deel tager i disse moralske Mord. Jeg lever dog derfor ikke som en Helgen fra la Trappe; naar man i hele otte Maaneder har levet med Døden i Hælene, med Døden for sig, under sig, over sig, paa Bingerne; og seer andre otte Maaneder for sig, hvori det ikke vil gaae anderledes, vil man i de fire Wintermaaneder have Fornøjelsen i det mindste ligesaa nær. I, rolige Borgere, I kan sætte Glædens Bæger til Læberne, nippe til det, og i langsomme Drag inddrukke Fornøjelsen, med det pathetiske Udbrud: De umaadelige Uhyrer! I have godt ved at sige det. Men vi? vi maae styrte Glædens Bæger i os. Krigen leve!

Af Nyheder gives ingen. Man slaaer et Par Hundredtusinde ihjel, og man bliver feed af Krig, som af Fred; man vil gjøre Fred, og Alt staaer som det stod, paa et Par Dussin Stæder og et hundrede Landsbyer nær, som ere opbrændte, og hundredtusende Familier som vorde Stoddere. Det

er Alt. Og dog taler man om den allerkræfteligste Verden.

Jeg er frisk, og som Du seer, driver jeg Slagterhaandværket med en Slags Munterhed: det vil sige, jeg trykker mine Dine tæt til for Afstyrelighederne, for ikke at forgaae af Afstye, ligesom Børnene trykke Dine til, for ikke at see de Spøgelse, de ere bange for. Desuden strejfer jeg stundom udad Landevejen, og op søger Fornøjelsen der, hvor Ingen søger. Usvigte Foraarlade jeg i en lille Landsby ved Marburg, og tager jeg ikke aldeles fejl, ligger jeg der igjen i Vinter, og da vil jeg oftere skrive Dig til, og det om mig selv. En yndig qvindelig Skabning, en Jomfrue Buchner, vil da vorde Gjenstanden for mine Bemærkninger og mine Breve. Endnu er derom Intet at fortælle. En Kjerlighedssag, kjere Fætter, gaaer i Tyssland ligesaa seer, som alt andet, som eders Rigsdagsforretninger. Derimod, seer Du, slutter man og, som man siger, hvergang en Kjerlighed for Livstid, og saa maa da Tingene tages med mere Vreskrægt og mere Betænkksomhed. Jeg bliver der indvarsleret. Da jeg har taget mit Værelse i Besiddelse, flyver jeg ned til min Værtinde, for at gjøre hende min Opvartning. Der staaer Vigen, et Sydskeendebarn til min Værtinde, der er Enke.

Jeg studser ved den hulde Skabnings Ynde. Naturligviis siger jeg hende det, siger jeg Tanten det. Pigen rødmer, og Tanten sætter mig et saare alvorligt Ansigt op. End mere, man skyer mig. For Djævelen! udbryder jeg opbragt, mener da de Folk, at en af vor Stand har et halvt Aarhundredes Tid til at bringe et Bekjendtskab i Gang? Jeg sagde den Gamle det saare omstændeligt med al muligt Alvor. Jeg erklærede hende reent ud, at hendes Sydsfendebarn allerede skjælvende for mig. Den Gamle smilede. Vi talende snart Tysk, snart Fransk.

Herr Greve, sagde hun med et medlidende Smil, farlig er De ikke; vi skye kun det, De kalder Deres air degagé, Deres superiorité i Levemaaden.

Seer De, sagde jeg leende, at De frygter for os.

Derfor maa De ikke troe det, Herr Greve. Netop det, De kalder deres Superioritet, kalde vi Tyske Uartighed. Vil De leve med os, maa De ogsaa leve efter vore Sæder.

Det er et Ord, sagde jeg, jeg vil leve som en Rigsraad fra Betzlar; kun maa den yndige Gratie ikke mere blive paa sit Bærelse, ellers forsikrer jeg Dem, at jeg spender Dørene ind til det.

De begynder meget smukt, Herr Greve, tog den Gamle leende Ordet. Godt, Herr Greve, sagde hun meget alvorligt: mit Sydsfendebarn skal spise med os, med Dem; men ved den første Uartighed De begaaer, tager hun til Kassel.

See, saa kom da endelig den skønne Pige tilsyne. Jeg blev rasende forelsket i hende, reent rasende. Alle mine Kunster, al min Pittighed, alle mine Smigrerier, mine Tilbedelser vare falske Mynter, som ikke gjaldt her. Jeg vilde danne Pigen: hun var det værd; og hun sagde ganske tillidsfuldt til mig, at hun ønskede at danne mig. Mig? sagde jeg ganske forundret. Ja, Dem! sagde hun alvorlig. De har et ædelt Hjerte, Herr Greve; De fortjente at være et bedre Menneske. Jeg brast i Latter. Men see, saa besynderlig er Mennesket. Pigen begyndte at bringe mig under Naget. Den Gamle havde Ret, jeg var ikke hende, men hun var mig farlig. Naar jeg erklærede hende min Kjerlighed — jeg maatte saa vælge hvilken Maade jeg vilde — saa svarede hun med høj Latter, eller med Spot. Men for Djævelen, Henriette, sagde jeg engang i Brede, da hun atter loe mig ud, hvorledes bærer man sig da ad i Tyskland, naar man erklærer en Pige sin Kjerlighed? Hun loe endnu mere. I Tyskland, Høje Greve, erklærer man ikke sin Kjerlighed.

Men hvorledes bærer man sig da ad, Gomsfrue?

I Tyssland, sagde hun, elsker man med leende Dine.

Dette Svar holdt jeg for et Bink, hun vilde give mig, ihvorvel der i hendes Udsærd var Intet, som havde berettiget mig til denne Tro. Men jeg maatte dog gjøre Noget. De har i Sandhed Ret, udbrød jeg; deri ere Tysskerne klogere end mine Landsmænd. Jeg slog mine Arme om hende, for at trykke hende til mit Bryst. Herr Greve, sagde hun i en Tone, der klang alvorlig som en Dødsdom, og med gnistrende Dine. Hun rev sig løs, jeg slap hende. Bover De det endnu engang, blev hun ved, saa har De seet mig for sidstegang. — Jeg forsikrer Dig, jeg var forlegen som en Dreng, der bliver greben i en Forbrydelse, og hvad der forøgede min fattige Forlegenhed, var at hun i en mildere Tone sagde: Jeg glæder mig, Herr Greve, at De dog i det mindste skammer Dem over deres Uartighed.

Men, sagde jeg halv leende, halv fortredelig, saa beder jeg Dem da for Alvor at sige mig, hvorledes en Tyssker vilde bære sig ad, naar han elsker en Pige. Siger jeg Dem, at jeg elsker Dem, saa leer De mig ud.

Hun svarede: En Døtter elsker en Pige, Herr Greve, det er Alt; og nu gav hun mig en Forflaring derover, som viste mig, at en saadan Sag vilde være den fedtsommeligste Ting af Verden. Ja, sagde jeg, og lagde mine Hænder sammen, jeg maa da altsaa være fjøn from, aftælle mine Suk paa Rosenkrandsen, min smukke Henriette? Dg saa det!

De maa ikke andet, end være Dem selv, tog hun leende Ordet. Sig mig hver Dag, at De elsker mig, og lad mig lee!

See, kjære Ven, saaledes gik det hver Dag. Hun loe, og jeg begyndte at befinde mig saare ilde. Jeg troede, jeg havde en Medbejler. Nej! Nej! Hun var ganske fri. Der var ikke en Fingersbred Land at vinde fra Pigen, ihvad jeg end gjorde! Dg hvad gjorde jeg ikke? — Undertiden troede jeg at have Sejren i Hænderne, og jeg stakkels Døsmer maatte lade mig belee.

Saaledes gik det to Maaneder, to evige Maaneder. Da kom der Marschordre. Mit Kompagnie var alt til Hest. Min Kammertjener gav mig Kaarde og Hat. Man ventede intet mindre end vor Afmarsch. Jeg sløj ned til Henriette. Mit Tøj blev just bragt ud. Da jeg traadde ind i Bærelset, stod hun hurtig op. Herr Greve, sagde hun lidt ængstelig, er det sandt?

Vi marschere, sagde jeg leende. I Morgen staaer jeg ligeover for andre Batterier, end disse blaae Dine der.

Deres gode Engel beskyttede Dem, kjære Herr Greve, sagde hun meget alvorlig. Hun blev bleg, Taarer rullede ned over de skjønnede Kinder. Ak, udbrød jeg, der seer De. Grusomme, nu da Døden river mig fra Deres Side, nu først tilstaaer De mig, at De elsker mig.

Saa, kjære Greve, sagde hun, og lagde sin skjælvende Haand i min. Jeg tænker med Bæven paa den Fare, De gaaer imøde. Jeg vilde være trostesløs, maatte jeg høre at — Saa, kjære Greve, gjør det Dem nogen Glæde, saa har De her en Veninde, som vil bede for Deres Vel. Veninde? udbrød jeg: i dette Minut? O kjære Henriette, hvor koldt! sig Elskerinde.

Jeg siger aldrig mere end jeg føler, Herr Greve. Jeg ønsker Dem Sundhed og Lykke. Lykke af ganske Hjerter! Nu trængte Taarer sig frem af hendes Dine. Hun trykte min Haand, og jeg, lod mig tilstaae det, jeg blev saare alvorlig tilmode. Jeg bøjede mig ned over hendes Haand. Hun rakte mig Kinden til et Kys. Tavs, i en Følelse som truede med at gjøre mine Dine vaade, kyssede jeg denne yndige blege Kind. Jeg drejede mig bort. Henriette! udbrød jeg, min Veninde! Gud

bevare Dem! Styrtebe derpaa afsted, kastede mig paa Hesten og satte til i flyvende Fart, og jeg havde givet en Marschalsstav for at et fiendtligt Batterie havde ligget paa min Vej.

See, før var saadant Noget glemt efter tre Dage, og endnu efter fem Maaneder staaer bestandig for mig den skønne Skabning med de blege, taarevædede Kinder, og jeg, jeg Daare, jeg har Minuter, hvori jeg spørger mig selv: Vil det være en Lykke for dig, at see hende igjen? Der gives Minuter, hvori jeg af Hjertet forbander den Dag, da jeg saa hende, skjælver for det Øjeblik, da jeg igjen faaer hende at see. Og dette Øjeblik er i min Magt. Jeg behøver blot at løfte mit Telts Markise i Vejret, saa seer jeg Kirketaarnet i hendes Bue; jeg seer den med Granne beplantede Høj, paa hvilken hun ofte sad ved min Side. Min Ven, denne Henriette vilde man i Paris finde flau. Ak, at vi, vi ulykkelige Stormænd, ikke kunne nøjes med et Hjerter, Aand og Skønhed!

Ah, kjære Fætter, tag det ikke ilde op! saaledes ligesom det Kirketaarn, ved hvis Fod boer en

yndig Pige, som smeltede i Taarer, da en ung
 Daare drog i Felten, en sliq Situation, fjere
 Fætter, er saa rørende, at Du vel tilgiver mig
 den sidste Romantirade. Man skriver sig saale-
 des ind i Naturen, at den griber En inden man
 veed et Ord deraf. Det kommer af lange Breve.
 Men, min Gud, det er sandt, i hele Frankrige
 er ikke en Pige, som Følsomhed og den heroiske
 Dyds Farve vilde klæde saaledes som Henriette.
 Troe for mig hvad Du vil, hold mig endog for
 en tragisk forelsket Nar. Jeg vil ikke forbyde
 Dig det. Hils min Moder, og sig hende, at
 for i Nar er det forbi; og hils min gode Risot,
 og sig ham, at min Onkel nylig har forestillet
 mig for alle Officererne som et Mønster paa rene
 Sæder. Han vil fryde sig; jeg maatte et par
 gange flaaes, for at vise mine Kammerater at
 jeg ikke, som de meente, var uden Redning for-
 tabt. Hvilken naragtig Verden, hvori man maae
 ruffes, fordi man har rene Sæder. Chevalier ***
 raadede mig, at jeg, for at undgaae Forargelse,
 skulde et pargange offentlig gaae til en barm-
 hjertig Syster. See, og sliqe Ting drive vi paa
 Randen af Graven. Det er virkelig ilde. Adio!
 Snart mere.

S** ved Marburg Decemb. 1760.

Hvor Du haster, min gode Dreng. Enhver passer sin Dont fra Ministeren af indtil Strandkadetten; pas Du din, og lad mig passe min. Lad Du dine Spidsfindigheder sætte i Merkur, ifald Du har Lyst, og for at Du kan vide hvilken rørende Forretning jeg har for, saa vil jeg med tre Ord skrive Dig det klart og tydeligt. Jeg sidder her ved Siden af Henriette, og fæster forgyldte Rosiner og Mandler til en stor Buxbomsbusk, som er bestemt til en Gulegave til en lille Pige, og skulde det forekomme Dig latterligt, min højvise Fætter, saa spørg engang vore Satyriskere, om de ansee det blaae Baand og Marschalsstaven, hvortil Eders Urgierrighed bestemmer mig, for andet end forgyldte Rosiner og Mandler. Hele Forskjellen bestaaer deri, at Barnet Intet, slet Intet behøver at opofre for sin Glæde, at det har den for Intet, ikke forbittret af Misundelse, og altsaa renere. Sig Du Ministeren og Duc de ***, og hvo der ellers lyfter efter at vide det, at jeg nu var i Stemning til, uden mindste Betænkning, at snue det blaae Baand om Buxbomsbusken.

Jeg maae sige hvad J vil, Henriette har Net, vee det Hjerte, som aldrig oplever en Dag, da

alle Verdens Baand og Værdigheder ere ham In-
 tet. Endvidere vil Du vide hvad jeg har for,
 hvad jeg syssler med, hvad jeg vil: thi af mine
 sidste Breve fra D**, mener Du, at der ikke
 lader sig spaae meget Klogt. Allerførst lider jeg
 godt, min gode Ven, at man veed hvorledes man
 har det med hinanden. Altsaa først et Par Ord
 derom. Det er let for Eder, at forstyre mig her
 i min Færd. I kunde kalde mig tilbage; vilde
 man ikke, kunde man arrestere mig og saa videre.
 I kunde det — jeg skjælver, naar jeg tænker, at
 I kunde det. I har Eders egen Villie, men jeg
 har fast besluttet, ogsaa at have min. Jeg vil
 skrive hvad jeg syssler med, hvad jeg vil; men nu
 erindrer jeg Dig, kjære Fætter, om vort Ungdoms-
 venkskab, om den Eed, at være hinanden tro i Liv
 og Død. Jeg vil i dit Bryst udøse mine Hem-
 meligheder; forraad ikke det helligste Venkskabs
 Tillid. Dig, dig, kjære Ludvig, Dig vil jeg
 bruge til at grunde min Lykke. Paa Dig stoler
 jeg, kunde Du skuffe mine helligste Forhaabninger?

Jeg elsker Henriette; hun elsker mig.
 Men jeg beder Dig, Kjære, Gode, tænk ved det
 Ord, Kjerlighed, paa det Helligste, Menneſket
 har, paa en uudgrundelig Følelse, paa en Strøm
 af Almagt og Liv, som brændende gjenneſfarer
 Sjelen. Jeg elsker den dyrebare, uudſigelig rene

Skabning med en Styrke, som synes mig selv et Under. Hvorledes skal jeg forklare Dig det, saa Du ikke spotter over det? Eller spot længenok. Jeg vil dog aldrig kunne sige Eder, hvad jeg føler. Jeg veed jo selv ikke, hvorfor jeg føler saaledes, hvorledes Menneſket har faaet dette Hjerte. Jeg kom igjen til D**. Hun modtog mig med stor Glæde. Lad os gaae det Djeblig forbi, som mit forvendte Hjerte endnu kunde vanhellige. Nu begyndte et Liv! O hvad kan Menneſket være, naar han vil være Menneſke! Jeg fæstede mig til Digen. Da jeg nu nærmede mig hendes Dyders indſtrængede Tryllefreds, saa hendes smaae ubemærkede og dog saa høje Dyder, og for første gang et Hjerte, som aldrig behøvede at skjule sig, bemærkede denne hendes Aands høje, frie, fine Danneſe, som om Vinterastenerne efterhaanden udviklede sig for mig, da elskede jeg hende ikke mere som tilforn: thi hun var den første qvindelige Skabning, jeg agtede, og nu fødtes af denne Agtelse Kjerlighed. Nu forstod jeg hvad hun sagde: I Tyſkland elsker man. Jeg elskede hende og sagde hende det aldrig, og hun elsker mig igjen, og endnu aldrig er Ordet "Kjerlighed" kommet over vore Læber.

Min Opdragelse har givet mig Følelsen, den tvetydige Følelse af Ure. Jeg var en Franskmand,

og jeg vilde have gjort dette Navn Vre. Min Moder og Risor fyldte mit Hjerte med Affky for alle lave Udsøvelser; nu først takker jeg dem derfor. De havde dannet mig til en god Borger. Jeg hadede Lasten. Henriette har lært mig at elske Dyden. Hun har gjort mig til et Menneske. Du vil smile og atter smile. Men det er sandt, min Ven, det er sandt.

"Hvad jeg vil?" Det er et saa besynderligt Spørgsmaal, at jeg alt hundrede gange har opkafstet mig det selv, uden at besvare det. Vil jeg, hvad jeg burde, saa — Eder's Samtykke venter jeg forgjeves. Lad gaae, Spørgsmaalet ligger for længesiden besvaret i mit Hjerte, i Naturen. Hvad jeg vil, er vist nok; hvad jeg bør, vil Tiden lære. Og om et Par Maaneder opløser maaskee en Kugle fra en af Henriettes brave Landsmænd, eller en engelsk Sabel dette Spørgsmaal til Alles Tilfredshed, og hvad der maa synes Dig forunderligt, er, at jeg, saa lykkelig, saa usigelig lykkelig jeg end er, ofte kan med Længsel tænke paa en saadan Oplosning af dette store Spørgsmaal. Og indtil den Tid sidder jeg her, pynter et Juletræ for Barnet, og befeer hvert Djeblis et Garnitur bryffeler Kniplinger, bestemt for Henriette, og spørger: Hvad vil hun sige?

Gjettebe Henriette hvad jeg vilde, saa var det fæet, hvad I endogsaa behagede at gjøre. Der gives Egne, hvorhen Ministerens almægtige Arm ikke naaer, og naaer den did, naaer den did, vilde man ikke lade mig være lykkelig, saa gives der et Land, paa hvis dunkle Grændse Menneskets Almagt strander, saa flygter jeg did, og een Time levet i Henriettes Arme, hvad er saa Døden? Jeg skriver med Taarer i Øjnene, og med en demantfast Beslutning i Barmen.

D** Januar 1761.

Du spotter over min Omvendelse, som Du kalder den? Du beder mig at indslutte Dig i min Bøn? Kjære Louis, hvad er da dette Liv? Tænk Dig kun for et Øjeblik, den franske Trone omstyrtet, Adelen ophævet, bliver da ikke endnu stedse Mennesket tilbage? Naar der nu ingen Høftjenester, ingen Baand, ingen Stave, ingen Guvernementer mere ere til, hvad vil da udgjøre Menneskets Lykke? Sig mig det! Formodentlig det, hvorover Du spotter, Kjerlighed, huslig Rydelse? Og er dette Menneskehæd, fortjener det da Spot? Tal! Have da alle Nationers Vise, Digtere og Philosopher været saa uforfammede Bøgnere, at

de enstemmig kalde Egtefællernes, Forældrenes Kjerlighed, huslig Nydelse, Uskyld og Dyd Menneſkehæd? Har da det Menneſke, ſom lever ved Hoffet, været den eneſte Philoſoph, ſom vidſte, hvad Menneſkehæd var? han, hvis Hjerte beſtandig ſynderriues af Miſundelſe og Skinſyge, af Uergjerrighed og Frygt? han, ſom ſaa ofte har gjort alle Forbrydelſer, Gift og Dolk, Belyſt og nedrigt Smigrerie til ſine Vaaben, til Kilderne for ſin Lykke?

Svar dog derpaa. Men kom for Alting ikke med Hverdagspræket om Vre, Familieſtorhed, Glands, Aner og ſaa videre. Du forekæſter mig barnagtig Forblindelſe. Jeg vil tilſtaa det. Forblindelſe altsaa? Er da Eders Lykke andet end Forblindelſe? Forflyt Dig med det blaa Baand, Marſchalsſtaven og bourbonſke Aner til Kanada, og Du giver det Alt for en Haandfuld Mais, og takker Gud herfor. Sæt Dig med en elſket Kone under hvilken Himmel Du vil. Min Kones Kjerlighed vil ikke mindre være Kjerlighed. Er det Forblindelſe? Godt, ſaa er det Naturens, Himmelenſ, mit Hjertes Forblindelſe. Dyden er dens Følge og Tilfredshed dens Løn. Og hvad er Eders Storhed? Et Baand, en Titel, en Række Navne, ſom Eders Uergjerrighed, Eders Forfængelighed fiſt maae gjøre til

Noget. Stal jeg blændes, saa blænde mig Naturen, Lykkeligbed, Dyd, siden jeg er et Menneske.

Du begriber ikke, hvorledes jeg er kommen til at opgive mine Grundsætninger? Grundsætninger? Gode Gud! Jeg var opdragen i min Stands Fordomme. Det var Alt. Jeg var en forsængelig Daare, en ung Laps, som behjælp sig med sin Forsængeligheds Drømme, fordi han ikke kjendte den Lykke, der er Mennesket givet. Jeg var en Blind, der ikke vil lade sig skjenke Synet, fordi han intet Begreb har om Lyset. Jeg aabner mine Øjne, seer Lysets hulde Trylleri, forbauses, falder ned af Hentykkelse, og en anden Blind raaber til mig: Blændværk! ikke andet end Blændværk! Hvorfor har du opgivet dine Grundsætninger? Fordi jeg lærte at se.

"En folsom Skønhed, bliver Du ved at spotte: den liden Pige har omvendt dig! fy for en Skam!" Jeg smiler, i Sandhed, jeg smiler. Om det nu var som Du siger. Et faldende Uble lærte Newton at kjende den Lov, der driver Verderne omkring i deres Kredse: vil vi negte det, fordi et faldende Uble og ikke en faldende Verden lærte ham det? Paa hvilken Side er Sandheden? det er det eneste Spørgsmaal.

gik Hvad jeg vil, spørger Du endnu engang?
Jeg beder Dig, spørg ikke mere derom. Thi see,
for blot at give Dig et Svar, kunde jeg ville,
hvad jeg har overladt Eiden. Først Fred, saa
vil jeg svare. Lev imidlertid vel.

Min i Angenagelse med Gode! I den 10de Decbr. 1761
til min Gode. ~~Min i Angenagelse med Gode!~~ Min i Angenagelse med Gode!

Risot til Grev d'A***, til dem
i Paris. Januar 1761.

Med skjælvende Haand griber jeg Pennen, kjære
Greve. Deres Fætter har viist mig Deres Breve,
og har gjort mig til Dommer i Deres Strid.
Frygt ingen moralske Sentenser af mig. Erindre
Dem at jeg opdrog Dem, at jeg elsker Dem, og
at jeg saavidt det stod i min Magt dannede Dem
til et Menneske. De har i Almindelighed Ret,
kjereste Greve, der gives ingen større Lykke, end
den som Kjerlighed, Huslighed og Dyd skjenke;
og hvad jeg tænker om Aner og Uresposter veed
De jo saare vel. Men her gjelder det ikke Dem,
det gjelder den Pige, De elsker. De elsker Pi-
gen, De staaer i Begreb med til Trods for De-
res Familie at give denne ædle Skabning Deres
Haand. De indseer let, at det ikke kan skee uden

Vanskeligheder, at det maaskee er ganske umuligt.
 De har, som ogsaa er det naturligste, besluttet
 at bide. De tænder imidlertid i Pigens Hjerter en
 Lidenskab, som er af en anden Natur end Deres.
 Sæt, kjære Greve, jeg besværges Dem, sæt det
 Tilfælde, fordi det er saa let muligt, at Deres
 Lidenskab nu i den Tid De bide, vorder foldere.
 Deres Ungdoms Fordomme faae igjen nyt Liv,
 just fordi de ere Ungdoms Fordomme. En For-
 dom, der voldsom undertrykkes, er derfor endnu
 ikke død. Troe dog en Mand, der i tyve Aar
 har kæmpet med sin Barndoms Døvtro, uden
 ganske at besejre den. Deres Kjerlighed vorder
 foldere, Deres Uergjerrighed mere levende. De-
 res Kjerlighed har nu kastet Deres Uergjerrighed
 til Jorden: vil ikke da Uergjerrigheden kaste
 Kjerligheden til Jorden? De finder nu Grunde
 til at afvise alle de Fordringer, Deres Familie,
 Deres Fædreland, Deres egen Indbildningskraft
 gjøre paa Dem. De vil ogsaa da finde Grunde
 nok til ligeledes at afvise de Fordringer, Kjerlig-
 hed og Troskab gjøre paa Dem. Troe mig, selv
 den ædleste Mands Hjerter er den værste Sophist.
 Mennesket maa, naar det kan undgaae det, ingen
 Pligter læsse paa sig, som det ikke kan opfylde,
 og det vilde vorder Tilfældet med Dem. De er
 opdraget med Uergjerrighed. Deres Stands For-

domme ere paatrykte alle Deres Ideer, alle Deres Følelser. De tie for nærværende Tid; men de vil ikke altid tie. Rast nu i dette Tilfælde Deres Dine paa Pigen. Hun blev opdragen for Kjerlighed, for huslig Lykke. Hun kjender ingen anden Dyd, ingen anden Lykke end trofast Kjerlighed, ligesom næsten hele Qvindekjønnet opdrages for denne Dyd. Spørg Registeret over de Ulykkelige, som mistede Forstanden. Uergjerrighed bragte Mændene, Kjerlighed Qvinderne i Daarekisten. Naturligt! Kjerlighed er Qvindernes Videnskab, Uergjerrighed Mændenes.

Naar nu Deres Uergjerrighed vaagne, De fandt Grunde til at forlade Pigen, og den stakels Skabning, som Intet kjender, Intet vil uden Kjerlighed, skal opofre sin Tilværelses eneste Følelse. O kjere Greve, jeg haaber De vil skjelve ved denne Tanke. Jeg veed det, De bærer.

Jeg vil nævne Dem den Dyd, Fornuft og Menneffelighed fordre af Dem, og til hvilken De alene har Styrke, maa have Styrke. Endnu er Videnskaben i sin Dyrindelse. Forlad den elskede Pige. Endnu har De ikke sagt Pigen, at De elsker hende. Endnu synes det hende selv en Umulighed at besidde Dem. Hun vil sælde Taarer; men ikke være ulykkelig. Kun den bebragte Kjerlighed gjør ulykkelig. Hun vil glemme

Dem, og ved en ædel Mands Hjerte vorde lykkelig. I Deres Arme blev hun det sandsynligen ikke. See, det er den Dyd, som jeg, som Menneskeligheden, som Fornuften fordrer af Dem. Det er den Dyd, til hvilken De behøver al Deres Styrke. Den er i Deres Magt, Greve! En evig Kjerlighed, en hellig Troskab, saaledes som de fordres til denne Piges Lykke, ere ikke i Deres Magt. Være de det, Greve, saa vilde jeg sige: Giv Pigen Deres Haand, og vær lykkelig. Ved Menneskehedens Bel sværger jeg Dem, at jeg vilde sige det. Men, Greve, dyrebare af mig opdragne Mand, de ere det ikke. Din Uergjerrighed vil vaagne, og Du vil knuse den Piges Hjerte, som Du nu, ifald Du har Mod til at være dydig, kan redde. Har Du nu ikke Styrke til eengang at overvinde Din Eidskab; vil Du da Dit hele Liv igjennem være stærk nok til at besejre Uergjerrigheden, Stands Fordommene, som med hvert Aar tiltage? Jeg beder Dig, kjære Ungling, hør kun engang den Mands Stemme, der elsker Dig, der Intet, slet Intet i Verden elsker uden Dig. I bebyrd ikke Din Sjæl med den Bebrejdelse, at Du ødelagde det Du ansaae for det Edleste paa Jorden, denne Piges Hjerte og Lykke. Ja dyrebare Greve, jeg haaber at see Dem. Et Brev fra Deres Moder

anholder om Permission for Dem indtil Foraaret.
 Jeg besværges Dem, kom til os!

Din troe Rifot.

Brüssel. April 1761.

Saa er det da forbi! I have faaet Eders Wil-
 lie! Er det nu godt? Jeg smiler med nedslagne
 Øjne. O jeg gad taget den foragteligste Qvinde-
 skabning op fra Gaden og ladet mig vie til hen-
 de, for at straffe Eder for Eders Grusomhed, og
 mig — og mig? og mig? — Jeg staaer ved
 Elendighedens gyseligste Ufgrund. Vidste I, hvad
 I have gjort, som jeg veed, hvad jeg har gjort,
 I vilde hyle istedetfor at juble. Hyle! siger jeg.
 Hyle! Hvad vilde I da med Eders elendige Kun-
 ster. Til Brüssel har I hentryllet mig. Der
 staaer jeg og betragter den blodige, taarefulde
 Vej jeg er vandret. Endnu er jeg ikke i Paris!
 Triumpherer ikke for tidlig!

Binder nu det ærefulde Bånd, for hvis
 Skyld jeg brød de helligste Eder, om min saare-
 de, eddrede Sjæl. Maa jeg ikke see, hvor hun

bleg og døende nedsynker? Maa jeg ikke evig see det? Al, min troe Risot, hvorfor sagde Du mig ikke: Du er en elendig, foragtelig Skurk? Det er jeg! Siig min Moder det, kjære Louis! Siig hende, at I har gjort mig til det! Kom hid, sæt Dig. Jeg vil fortælle Dig noget. Det er affkyeligt, affkyeligt!

Jeg fik Risors Brev. Jeg sølede halvt, at han havde Ret, og dog blev jeg. Da udrugede min Sjæl den græffeligste Forbrydelse. Jeg vakkede frem og tilbage. Jeg var ikke lykkelig. Jeg vorder det aldrig. Jeg var i den højeste Lykkes Timer ikke lykkelig. Forbrydelsen gød sin bitterste Malurt over de himmelskjonne Timer. Hun var min! Henriette var min! See, jeg laae paa Knæe og svor med skjælvende Stemme, at hun skulde blive min, svor ved hendes Daarer, ved hendes Sammer, ved hendes Fortviøvelse, og svor oprigtig. O, hvor kunde jeg saa giftigen bedrage denne Uskyld, denne himmelske Tillid! Hun trak mine Hænder ned, dem jeg sværgende rakte mod Himmelen, bad Himmelen ikke at høre mine Eder. Hun anede min Forbrydelse og elskede mig dog. Da kom Eders Breve. Da begyndte Forbrydelsen. Da kom Monarkens Brev. Da lod min Døkel mig hente, og malede mig med blæn-

hende Farver den glimrende Løbebane, hvori en Forbrydelse skulde styrte mig.

Nej, jeg gav ikke mit Samtykke. Jeg kastede mig ned for min Onkel. Jeg besvor ham med Taarer, at maatte holde mine Eder, ikke at gjøre den elskede Pige ulykkelig. Jeg sagde ham, at hun var min, at jeg ved Baand, der ere helligere end de, Kirken kan knytte, ved Naturens Baand var lænkebunden til hende. Istedetfor Svar forelæste han mig Kongens Brev, og jeg Ulykkelige havde ikke Mod til at afflaae Kongens Onske noget; men det græffelige Mod havde jeg, at støde Naturen, Dyden fra mig, det græffelige Mod, at forlade min Kone. Skurkestykket blev aftalet. Med lys Vande og sort Sjel vendte jeg tilbage til hende, til Henriette. For at blænde hende, for desfikrere at kunde støde den myrdende Dolk i hendes aabne, ubevogtede Hjerte, gjentog jeg de første Eder, Troskabsederne. Helvedsqual! Jeg stod for dette Dje, fuldt af Uskyld, fuldt af Tillid, fuldt af Taarer, foran dette Hjerte fuldt af Troskab, jeg fuld af Bedragerie, fuld af Falskhed, fuld af hyklet Kjerlighed. Saaledes staaer en ond Aand i en god Engels Skikkelse for en Verden fuld af Salighed og Død, som han vil ødelægge!

Af, kunde min Moder ville det? Kunde hun

det? Ikke mere om dette Skurkestykke! Det blev fuldført. Den Dag, den samme Dag, da jeg vil for Alteret give hende min Haand, den samme Dag, da hun alt ligger ved mine Fødder, og har besluttet sig til det stormodige Offer at frasige sig min Haand naar hun ikke kan gjøre mig ganske lykkelig; i det Djeblik, da hun overøser mig med Højmodighed, med Kjerlighed, i dette frygtelige Djeblik, — mit Hjerte var nærved at bryde af Anger og Qual, — i samme Djeblik flyver Døren op. Min Onkels Adjutant styrter ind, fordrer min Kaarde, og forkynder mig, at jeg i dette Djeblik skal i min Vogn til Hovedkvarteret. Jeg gjør en Bevægelse til at værgе mig, min Dyd opløstede sig for sidste Gang. La Fosse trækker sin Kaarde, og Henriette, den Trofaste, styrter sig foran mig imod Kaarden. Jeg overleverede efter Aftale min Kaarde. Jeg kunde ikke mere sandse. Med Kaarden hengav jeg min hele Uressfølelse. Den nedrige Forbrydelse fremsteg paa min blege Pande, mine Hænder skjævede. Jeg kastede det røde Blik til Jorden. Jeg havde ikke mere det Hjerte at see paa hende.

Hun betragtede verelviis mig og La Fosse. Vi bævede begge. Hun blev rolig. Hun greb min Haand. Bedrager Du mig? spurgte hun i en Tone, som bedækkede mig med Ildluer. Jeg

styrtede ned for hendes Fødder. Jeg fastede mig ned. Jeg omfavnede hendes Knæe. Hun løftede mit Ansigt op til sig. Hun betragtede det. Lærer, hede Lærer strømmede fra hendes Dine ned paa mit Ansigt. Med eet udbrød hun: Bedrager Du mig, saa give Gud, at Du aldrig mere maa faae at høre fra mig. Da, da sprang jeg rasende op, da udbredede jeg mine Arme, for at trykke hende til mig, da lynede mit Blod brændende gennem Aarerne, da hævede min Sjæl sig i Bejret, mine Kræfter hævede sig alle med almægtig Styrke; og da rev La Fosse mig fra hende; uden Barmhertighed, uden Forbarmelse, flæbte sex Grenaderer mig i Bognen. Jeg hørte hendes Skrig. Det vil stedse gjenlyde i min Sjæl. I Bognen gav La Fosse mig min Kaarde tilbage. Jeg traadte paa den; Naturen, udbrød jeg frygtelig, har gjort mig æreløs. Jeg vilde styrte mig ud af Bognen. Man bragte mig med Møje til Hovedkvarteret.

Her smilede min Onkel over min Daarlighed, Dú de *** beklagede mig med medlidende Smil. Med deres Smil tilintetgjorde de Beslutningen om at vende tilbage. Man bragte mig som en Søvndrucken til Brüssel. Vee mig og Eder!

Er det for at glæde mig at I sende mig Commissioner fra Kongen til Gouvernementet i Brüssel? Jeg beder Eder, lad det fare! Lad dog det fare! Spot over min Elendighed kunde let føre min Haand til Dødens Redskab, hvorefter mit Hjerter længes. Jeg har tilskrevet Ministeren, at jeg ikke var i Stand til at paatage mig nogen Commission. Maae jeg da ikke engang vee modig smile over min tabte Ære, over min hele tabte Dyd, over den krænkede Natur, over mit tabte Paradis? Er det ogsaa en Forbrydelse imod min Familie, at jeg sender længselfulde Blik tilbage til det Eden, hvortil en af Eder opfunden, djevleff Forbrydelse, spærrer mig Indgangen? I smiler I kun, og tillader blot den Morder, I have forført til at myrde, tillader ham dog i det mindste, at skjelve efter Forbrydelsen, da han uden Skjelven udførte Eders Forbrydelse! Jeg frygter, at en ny Forbrydelse vil straffe Eder for den første. Min Elendighed støder sit Dommersværd stedse dybere i mit Bæsen; det maae dog omsider treffe Sædet for mit elendige Liv. Mener Du ikke det?

Hun er med sin Tante taget til Kassel, melder mig La Fosse, som der har afhentet mine Sager. Hun er rolig igjen! skriver han mig, og sætter sin Ære til Pant. Rolig? Al var det

sandt, Louis, var det sandt, var hun rolig, var hun lykkelig, o saa maatte Himlen slaae mig med Bylder, Skjændsel og Edder maatte bedække mit Liv. Rolig? ak! jeg kender hendes Hjerte. Myrdet have I hende, I Mordere! Myrdet! Jeg Kjelver. Ethvert Windpust bringer mig et Suk fra den Døende, enhver Lysstraale forekommer mig som hendes Skygge. Naar nogen banker paa min Dør holder jeg mine Hænder for det blege Ansigt. Jeg frygter for at det er hendes Aand der træder ind for at see skiot paa mig, udgynde Helvede over mig og forsvinde.

Lev vel, lev vel! Gud, hvad have I gjort! hvad har jeg gjort! Lev vel.

Paris 1764

Kjæreste Riset, tilbagefald den Forbandelse, De udsagde over mig. Jeg besværges Dem, min Ungdoms dyrebare Lærer, tilintetgjør den Forbandelse, at jeg aldrig mere skulde vorde lykkelig. Kan da Anger ikke udlette Broden? Er da et fire Aars Helvede ikke Straf nok for min Brode? Lys Betsignelsen over mig, Riset; for kan jeg

ikke give den dyrebare Pige, jeg skal ægte, min Haand. Nej, ikke førend De er forsonet med mig. Deres Belsignelse, ædle Mand! tilgiv mig, og Himmelen vil ikke være strengere end Nisot. Himmelen er forsonet, og jeg vil worde lykkelig o siig det eneste Ord, Nisot. Jeg besværges, tilbagefald den Forbandelse, De udsagde, da jeg kom tilbage.

Nisot til Greve d'A***.

Viseux. 1764.

Har Deres Hjerte, kjereste Greve, tilintetgjort Forbandelsen, min Mund gjør det gjerne, og jeg beder Himmelen, ogsaa at tilgive Dem. Men glem intet Øjeblik, at ved Deres Side vandrer Gudinden Nemesis gjennem Livet med Dem. En tid er et Ord, De kun med Skjelven maae nævne. De har forstyrret et menneskeligt Hjertes, og et ædelt Hjertes Lykke, og var advaret. De behøver mange Dyder, mange ædle Handlinger, for at unddrage det dømmende Forsyns Øje denne ene Handling. Vær dydig; jeg kan umuelig seje til, vær lykkelig! Vær standhaftig! vær tilfreds, det

er alt, hvad mit Hjerte kan sige Dem. Anger udsletter enhver Forbrydelse, og Deres Anger, Greve, var stor og oprigtig. Men naar Forsynet, skjelsvende skriver jeg det, ved Ulykke ofte og mægtig erindrer Dem om Deres Brøde, om Deres Svaghed, for at gøre Dem stærk, vilde De da svare: det var for haardt? Gud velsigne Dem! vær dydig. Lev vel!

D** 1794.

Godhed og Retfærdighed ere Forsynets Egenskaber, kjereste Risot. Velsign mig nu, velsign mig uden Skjelven. Jeg staaer ved Livets Grændse. Mit Livs sidste Sandkorn rinder ned, og paa det sidste faldende Sandkorn, paa mit Livs sidste løsende Minut traadde Retfærdigheds Gudinden, Hævnens Gudinde, og viste mig kun det blinkende Hævnsværd uden at bruge det. O De havde Ret, De havde Ret! Himmelen's Retfærdighed tilstod mig et heelt lykkeligt Liv, og gjemte Glendigheden til mit Livs sidste Minut, og mit Brøde er hævet, og jeg har stille og saare haardt bødet. Min Kone er i Wien og lykkelig. Hun

har reddet den største Deel af sin Fornime. Hun holdt mig for død. Jeg var det ikke. Ukjendt fløj jeg, som en Digger, gjennem Frankrige, gjennem Flandern, og naaede lykkelig Rhinen. Her hørte jeg min Kones lykkelige Skjebne, hørte, at man holdt mig for død. I en liden Stad paa hiin Side Rhinen blev jeg syg og sengeliggende. I mange Aar havde jeg ikke tænkt paa min ulukkelige Henriette. Tiden havde dog endelig læget det langvarige Saar. Her saa nær ved det Land, hvor Henriette havde levet, brød det gamle Saar op igjen. Her, tænkte jeg meget levende: her, hvor du begik din Forbrydelse, skal du ogsaa døe. Jeg bad Lægen ikke at dølge Sandheden for mig. Han trak paa Skuldrene. Min Omflakken et halvt Aar i Frankrige, slet Søde, Sorg, Angest, Uvejr, havde aldeles nedbrudt min Sundhed, havde aldeles udtørret mit Livs Kilder. Jeg smilede, da Lægen sagde mig det. Jeg lod mig give Medicin, hente en Vogn, og kjørte til D***.

Jeg har aldrig uden Skjelven hørt Navnet D*** udsige, og nu, med Døden i Barmen, var det mig en Trøst at kunne døe i D***. Uden for D*** lod jeg holde. Jeg steg ud. Store Gud! der stod Birkeskoven, der laae Kirketaarnet, der fremragede over Hytterne begge Skerstenene

paa Henriettes Vaaning. O Risot, Risot, endnu engang opvaagnede min Ungdom. Al, jeg har aldrig elsket nogen anden end Henriette, det føler jeg paa den stærkere Hjertebanken, paa det Liv, som med nye Kraft gennemstrømmede mine Aarer. En Drøm om mine lykkelige Timer svævede for min Sjæl. Nej, jeg skjælvede kun af Glæde, ikke af Angest, ikke af Anger. Den Døende torde det. Jeg gik langsom ind i Byen. Hvert Skridt tryllede mig de fire og tredive Aar tilbage. En Strøm af høje Følelser overvældede mig. Hvor lykkelig kunde jeg have været, havde jeg været dydigere.

Postillionen lod mine Sager læsse af uden for det lille Bertshuus. Jeg gik derind. Mine Følelser havde været for stærke for min svage Kest af Liv. Jeg maatte strax lægge mig. Et eneste lidet Kammer i Huset var alt, hvad Berten havde. Det var fugtigt og tjente til Spisekammer. Berten forlangte, at jeg skulde rejse videre. En Guldpenge beroligede ham, og gjorde ham høflig.

Her er jeg da nu, Risot. Her er jeg. Nei, jeg har ikke Hjerte til at spørge, om Henriette endnu lever. Dette Brev har jeg skrevet med skjælvende Hænder. O Risot, Risot, her var jeg saa lykkelig, saa usigelig lykkelig! Og nu! nu! Al, Kjere, var jeg bleven her, saaledes som jeg vilde; var hun bleven min Kone; hvor-

meget, hvor saare meget havde nu været andersledes. Tør jeg ikke sige, at Døden paa dette fugtige Kammer er det, hvorfor jeg opgav Henriette, min Rolighed, min Lykke? det kan endog falde mig ind, at mit Fædrelands skrækkelige Revolution skulde være den Domstol, der straffede min Daarlighed! God Nat! god Nat!

— — — — —

Risot! Risot! Jorden vakler under mig! Mine Sandser forvirres! Mit Liv standser med hvert Pulsesslag, og dog synes Ulmagts Kræfter at opholde det. Jeg er hos Henriette! Jeg spørger mig selv tusinde Gange, om jeg seer Spøgesser, om jeg lever, om jeg er til. Endnu veed jeg intet. Hvad vil jeg endnu nødvendig faae at høre? Jeg skjælver. Hør engang. Min Bert siger mig, at han har gjort Udveje for et andet bekvemmere Værelse i Byen til mig. Alle mine Tanker vare kun fæstede paa een Gjenstand. Jeg samtykker uden at spørge om, hvor man vil bringe mig hen. Min Bert fører mig langsom ud af Huset hen til Henriettes Huus. Vi komme i Gaarden. Synet af de grønne Linde, under hvilke jeg saa ofte sad med den elskede Pige, vakte mig af mit dybe Drømmeri. Hvorhen, raabte jeg skjælvende, hvorhen fører du mig, Umenneske? Jeg vilde vende om. Skulde jeg

saaledes, saaledes selv gaae min Hævn imøde. En ung Mand greb min Haand, og bad mig under hans Tag at retablere min Sundhed. Begge førte de mig frem imellem Lindene. Jeg satte mig under Lindene, for at hvile mig. Hvilket oprørt Hav af Følelser reiste sig i min Sjæl, der var paa Veje at forgaae!

Mine stive Blik holdt jeg fæstede paa den aabne Dør, jeg troede Henriette ville styrte frem og smydeknause mig med det Ord: Bedrager! Istedetfor hende lod sig i Døren see en aldrende Kone, som medlidende betragtede mig. Man førte mig ind i Huset, op paa det Værelse, jeg for tredive Aar siden beboede. Man bragte mig i en Seng. Man holdt mig for sygere end jeg var. Mine Følelser havde angrebet mig. Al, jeg blev roligere. Nu kom den aldrende Kone, og spurgte til mit Befindende og om mit Navn. Jeg angav et falskt Navn. Efter nogle Samtaler, hvori denne Kone blev stedse uroligere, spurgte hun hurtig: har De ikke i Paris kjendt en Greve d'A***? Gud i Himmelen! Jeg gjenkjendte nu nogle af Henriettes Træk! jeg gjenkjendte hendes Stemme. Det var hende! det var hende selv! Nei, Risot, nei, jeg torde ikke give mig tilkjende. Tusinde Dolke trængte ind i min forsagte Sjæl. Med begge mine Hænder skjulte jeg

mit blege Ansigt. Hun gjentog sit Spørgsmaal, og jeg fremsukkede: Han var min Ven.

Deres Ven? raabte hun og sprang op, og vred Hænderne. Derpaa stillede hun sig taus ved Vinduet. Da endelig betragtede jeg hende. Jeg saae, og høvede da jeg saae, at hun var bleg. En lang Kummer havde hentæret hende. Efter en temmelig Pause vendte hun tilbage til mig! sagde derpaa stammende: har han aldrig nævnt et Navn, Henriette Buchner?

Hvorfra fik jeg den Styrke? Jeg sagde: Den Ulykkelige har elsket hende til sit sidste Aandedræt.

Elsket? raabte hun. Han er altsaa død? Søjede hun eftertænkende til, og tørrede Øjnene. Hvorledes døde han?

Med Navnet Henriette paa Læberne, og med Helvede i Hjertet over at have bedraget hende, sagde jeg smertelig.

Hun rystede med Hovedet, gik op og ned i Bærelset. Derpaa kom hun atter hen til mig. De var hans Ven? Hun greb min Haand. Jeg var hans Veninde, sagde hun med Æmhed. Ja, udbrød hun høiere, jeg er denne Elskede, denne bedragne Henriette.

O Rifot, taalmodig holdt jeg mit Hjerte hen til Smerten at den kunde knuse det. Jeg greb Henriettes Haand, lagde den paa mit Bryst, for at synderbryde det. Mit Liv var stærkere

end Smerten. Jeg døde ikke, da hendes Taarer faldt paa mit Ansigt. O Risot, har jeg nu ikke bødet? Hun forlod mig. Hun kom igjen. Al, jeg maatte med uendelig Magt holde mig fra at sige hende, hvem jeg var.

Hun lod falde et Par Ord, O Risot, der som grumme Ulve nu gnave paa mit Liv: et Par dunkle Ord om en fireaars Affindighed. O jeg, jeg maatte vorde affindig! Fire Aars Affindighed! Betænk. Fire Aar! Tredivetusinde Timer! Hvormange Minuter? Al, jeg Ulykkelige, hvi undsløj jeg Guillotinen!

Büchner til Risot.

D***. 1794.

Her, min Herre, sender jeg Dem Deres Ven Grev d'U***s sidste Brev. Deres Adresse har jeg fundet i Deres Breve fra London. Han blev i Gaar her begravet. De kjender hans ulykkelige Begivenhed lige til Katastrophen. De seer, hvorledes Skjebnen bragte ham ind i hans fordums Elskedes, i min Moders Huus. Min Moder havde aabenbaret ham hvem hun var. Vi ansaae hans Smerte, hans besynderlige Ytringer af Fortvivlelse for Synddom. Min Moder har, min Herre! været saare ulykkelig. Efter hans Afreise 1761 fik min Moder af hans Onkel at vide, at hun var bedragen. En sort Dybsindighed bemægtigede sig hendes Sjæl. Hun var frugt-sommelig ved Greven. Efter min Fødsel gik hun fra Forstanden, og først efter fire Aars Forløb vendte den tilbage; hendes Munterhed aldrig. Alt dette fik min Fader, Greven, som vi endnu

stedse ansaae for Grevens Ven, efterhaanden at vide. Jeg var den eneste, som mærkede, hvor stærkt disse Fortællinger angrebe saavel min Moder som vor syge Gjest. Jeg søgte at faae min Moder bort fra min Faders Seng; forgjeves! Desuden holdt jeg det endog for grusomt; thi min Moder var for første Gang lykkelig ved de Forsikringer, den Fremmede gav hende om, at Greven bestans dig havde elsket hende.

Endnu stedse vidste den ullykkelige Mand ikke, at Henriette ved ham havde en Søn, at jeg var hans Søn. Jeg kommer engang ind i Værelset til ham, og finder min dyrebare Moder i Taarer. Jeg tager med Omhed fat paa hendes Haand og siger: Det griber Dem for meget an, kjereste Moder. Da rejste den Fremmede sig hæftig op i Sengen. Moder? spurgte han, og saae stivt paa mig. Moder? gjentog han endnu hæftigere: hvad vil det sige? Min Moder førte mig hen for Sengen: Det er Grev d'A****s Søn.

Min Søn! min Søn! gav han sig gyseliggen til at skrige. Henriette! ullykkelige, bedragne Henriette! Jeg er den Dævel, der bedrog Dig!

Nej, min Herre, De kan ikke forestille Dem det Skrækkelige i disse Par Ord. Jeg stod forstenet. Min Moder styrtede i hans Arme og raabte: O elskede, elskede Karl! Jeg knælede ved Sengen. Jeg vilde gribe hans Haand. Min Moder blev bleg. Jeg tog og bar hende hen paa en Stol. Hun kom sig strax. O Karl, elskede Karl! raabte hun og strakte Armene imod ham.

Her sløj min Fader, saa hurtig, at jeg ikke kunde hindre det, udaf Sengen og for min Moders Fodder. O Gud, barmhjertige Gud! tilgiv Du mig Henriette; Elskede, tilgiver Du mig? Hun løftede ham op, trykkede ham til

sit Bryst. Han blev blegere og blegere. Gud, udbrød han smilende: saa lykkelig! saa lykkelig! Min Son! sagde han derpaa og drog mig til sit Bryst. Min Henriette! og slyngede Armen om min Moder. Han lagde sit Ansigt paa min Moders Skulder. Hans Haand blev kold. Han døde i sin Elskedes og sin Sønns Arme. Karl! sagde min Moder ømt. Da sank hans Arm slap ned. En Afsnagt, tænkte vi. Han var borte.

Jeg frygtede for min Moder; men Himmelen stee Tak, hun er rolig, endog munter. Denne sørgelige Begivenhed har nu gydet en stille Strøm af Lykke over hendes sidste Dage. Naar jeg taler til Hende, siger hun smilende, han har elsket mig. Han har kaldt Dig sin Son, siger hun derpaa med himmelsk Henrykkelse paa de blege Læber. Lægen mener, at denne Begivenhed har gjort en god Virkning paa hendes Sundhed, ihvorvel han troer, at hun dog snart vil følge sin Elskede. Det vidste vi for min Fader kom. Lykken samler sig endnu i den fineste Nydelse om hendes sidste Timer. Og jeg takker Gud, at ogsaa min Fader døde smilende. Jeg sender Dem hermed en Ring, som er betegnet med de Ord: For min Risot. Et Papir bestemmer min Moder til Arving af de Kjøbbarheder, han havde hos sig.

Min Moder har ladet sin Grav grave ved Siden af hans, og jeg frygter, at de snart vil være forenede i Graven, som Ulykken adskilte i Livet. Lev vel, min Herre; jeg ærer Dem, som min Faders Ven, og min forladte Moders Beskytter. Lev vel!

